

Jyväskylän varhaiskasvatus

Laatukriteerit

Pohjana: Varhaiskasvatuksen laadun prosessitekijät ja
niitä kuvaavat indikaattorit (Karvi 2018)

Päivitetty 11.02.2020

JYVÄSKYLÄ

Prosessitekijä 1. Henkilöstön ja lapsen välinen vuorovaikutus. Minna Laiho ja Sari Rannila

Indikaattori 1. Vuorovaikutus on myönteistä, välittävää, kannustavaa ja hellää. Henkilöstö sitoutuu lapseen ja lapsiryhmään.

Kriteeri 1 Aikuinen pysähtyy lapsen äärelle arjen eri tilanteissa ja kuulee lasta.	Kriteeri 2 Yhteisesti sovitut pelisäännöt toteutuvat.	Kriteeri 3 Aikuinen on aktiivinen ja toimii lapsen tasolla.	Kriteeri 4 Verbaalinen ja nonverbaalinen ilmaisu ovat sopusoinnussa keskenään.
<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>

Indikaattori 2. Henkilöstö on vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa lasten kanssa tavalla, joka vastaa lasten kehitystä, kiinnostuksen kohteita sekä oppimisen valmiuksia.

Kriteeri 1 Työntekijä tunnistaa omat tunteensa ja niiden vaikutukset vuorovaikutuksessa ja omassa käyttäytymisessään.	Kriteeri 2 Lapsen yksilöllisyys tunnustetaan yhteistyössä huoltajien ja muiden työntekijöiden kanssa (lapsituntemus).	Kriteeri 3 Hyvä alku-keskustelujen ja vasu-keskustelujen sisältö näkyy toiminnassa.	
<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	

Indikaattori 3. Henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.

Kriteeri 1 Lasten kanssa keskustellaan toiminnasta/havainnoidaan lasten toimintaa: Aloitteet, yhdessä suunnittelu ja arviointi yhdessä lasten kanssa.	Kriteeri 1 Ryhmän toimintatavat mahdollistavat lasten osallisuuden ja toimijuuden - onko erilaisia, monipuolisia tapoja vaikuttaa.	Kriteeri 1 Lasten aloitteisiin suhtaudutaan myönteisesti, ollaan kiinnostuneita.	
<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	

Indikaattori 4. Henkilöstö käyttää kieltä mahdollisimman rikkaalla ja monipuolisella tavalla lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden. Henkilöstö mukauttaa kielenkäyttönsä lapsen kokemusmaailmaan, sanoittaa toimintaa kielellisesti ja innostaa lapsia osallistumaan päivittäiseen kielelliseen vuorovaikutukseen omien edellytystensä ja taitojensa mukaisesti

Kriteeri 1	Kriteeri 2	Kriteeri 3	Kriteeri 4	Kriteeri 4
Aikuinen on tietoinen omasta kielenkäytöstään ja sopeuttaa oman puheensa ja kielensä lapsen kielenkehitykseen sopivaksi.	Aikuinen varmistaa, että lapsi ymmärtää asian	Aikuinen sanallistaa omia ajatuksiaan, tunteitaan ja toimintaansa.	Eri tilanteita sanoitetaan monipuolisesti.	Arjessa on erilaisia kielenkäyttötilanteita.
<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>

Indikaattori 5. Henkilöstö huomioi ryhmän kaikki lapset ja ymmärtää lasten erilaisia ilmaisun tapoja.

Kriteeri 1
Jokaisen lapsen ominainen tapa ilmaista itseään hyväksytään.

Arviointimenetelmät:

Indikaattori 1. Henkilöstö vastaa opetussuunnitelman mukaisen toiminnan suunnittelusta, dokumentoinnista, arvioinnista ja kehittämisestä lapsen oppimista ja kehitystä tukevalla tavalla.

Kriteeri 1	Kriteeri 2	Kriteeri 3	Kriteeri 4
Henkilöstö tuntee opetussuunnitelman sisällöt.	Työyhteisössä käydään läpi säännöllisesti ja suunnitelmallisesti vasun sisältöjä.	Henkilöstön osaaminen ja kehittämisen tarpeet kartoitetaan. Täydennyskoulutus ja muu osaamisen vahvistaminen kohdennetaan tarpeen mukaan.	Henkilöstön varhaiskasvatustoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen pohjautuvat lasten vasuihin.
<i>Arviointimenetelmät: Vasun vuosikello, johon kootaan pedagogisten keskustelujen rakenteet ja sisällöt.</i>	<i>Arviointimenetelmät: Vasun vuosikello, johon kootaan pedagogisten keskustelujen rakenteet ja sisällöt.</i>	<i>Arviointimenetelmät: Esimiesalueen osaamisen kehittämisen suunnitelma.</i>	<i>Arviointimenetelmät: Pedagogisen suunnitelman arvioiminen ja päivittäminen.</i>

Indikaattori 2. Henkilöstö havainnoi ja dokumentoi lasten arkea varhaiskasvatuksessa säännöllisesti ja systemaattisesti ymmärtääkseen lapsen kokemusmaailmaa. Yhdessä lasten kanssa monipuolisin menetelmien tuotettua tietoa hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

Kriteeri 1	Kriteeri 2	Kriteeri 3	Kriteeri 4
Henkilöstö on läsnä lapselle kaikissa päivän hetkissä vastaten lasten tarpeisiin ja tunnetiloihin.	Pedagoginen tavoitteellisuus tehdään läpinäkyväksi; mitä teemme, miksi teemme, miten teemme?	Havainnoinnin ja dokumentoinnin välineinä käytetään Taaperon ja leikki-ikäisen arki ja Eskarin arki materiaaleja.	Digitalisaatiota hyödynnetään havainnoimisessa ja dokumentoinnissa.
<i>Arviointimenetelmät: Tilanneanalyysi.</i>	<i>Arviointimenetelmät: Työparin/tiimin yhteissuunnittelu, arviointi ja kehittäminen pedagogisen suunnitelman työpari/tiimiosiossa.</i>	<i>Arviointimenetelmät: Tiimikeskustelut esimiehen ja veon kanssa.</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>

Prosessitekijä 3. Pedagoginen toiminta ja oppimisympäristöt / Anne Kuvaja ja Kirsi Jonninen

Indikaattori 1. Varhaiskasvatuksen toiminta on lapsille merkityksellistä, oppimaan haastavaa sekä innostavaa

Kriteeri 1	Kriteeri 2	Kriteeri 3
Kasvattaja kysyy lapsilta mielipiteitä ja toiveita toiminnasta ja toimintaa suunnitellaan niiden pohjalta. (Toimintatapoina voidaan käyttää esim. palautepurkkia hymynaamoilla, arviointilomaketta, lapsipalavereita, peukkuäänestyksiä. Lapsilta kysytään myös perusteluja mielipiteille.)	Hyödynnetään Taaperon arkea, Eskarin arkea ja lapsen omaa vasua toiminnan arvioinnissa.	Aikuisten havaintoja lasten taidoista ja mielenkiinnon kohteista hyödynnetään toiminnan suunnittelun pohjalla.
Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät

Indikaattori 2. Henkilöstö ja lapset toteuttavat yhdessä leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka tarjoaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia. Toiminta edistää oppimisen alueiden sekä laaja-alaisen osaamisen mukaisten tavoitteiden toteutumista.

Kriteeri 1	Kriteeri 2	Kriteeri 3	Kriteeri 4
Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa siitä, että toimintaan sisältyy tasavertaisesti kaikki oppimisen alueet suunnittelemalla ja arvioimalla huolellisesti toimintaa.	Toiminta suunnitellaan lapsen yksilöllisen kehitystason kannalta sopivan haastavaksi ja motivoivaksi yhdessä lasten kanssa.	Lapsen kiinnostuksen kohteita hyödynnetään lapselle vaikeiden tai epämieluisien asioiden oppimisessa.	Tuodaan kasvattajille, vanhemmilla ja lapsille esille toiminnan monipuolisuutta ja lasten oppimista pedagogisen dokumentoinnin keinoin esim. Pedanetissa kuvia suljetussa ryhmässä vanhemmille.

Indikaattori 3 Lapsen yksilöllisyys huomioidaan niin, että jokainen lapsi oppii tunnistamaan ja löytämään omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

Kriteeri 1	Kriteeri 2
Lapselle annetaan sanallista ja konkreettista palautetta onnistumisista ja palaute välitetään myös kotiin. (kehukukkaset, kehu kellot)	Aikuinen näyttää mallia lapsille, miten omia kiinnostuksen kohteita ja vahvuuksia voi tuoda esille.
Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät

Indikaattori 4. Ruokailutilanteet, lepoaika, siirtymät, pukemistilanteet ja muut perustoiminnot toteutetaan pedagogisesti tavoitteellisesti.

Kriteeri 1 Perustoiminnoissa Sanoitetaan arjen tilanteita ja esineitä (esim. vaatteet, värit, adjektiivit) lapselle. Annetaan lapselle palautetta onnistumisista heti tilanteessa.	Kriteeri 2 Ruokailu Lapsen vasua tehdessä huomioidaan oppiminen arjen tilanteissa. Luodaan pienet ruokakunnat (suunnitelmallisesti, mm. jaetaan lapset tarkoituksenmukaisesti pöytiin), joissa on aikuinen mallittamassa ruokailua ja hyviä ruokailutapoja. Lapset saavat itse ottaa ruoan ja opetella arvioimaan jaksamansa ruoan määrää. Lasten kanssa keskustellaan ruoan arvostuksesta, ruoan alkuperästä, kestävästä kehityksestä, eettisyydestä, allergioista, erilaisista ruokatavoista. Ruokailussa huomioidaan ruokailun moniaistisuus (Sapere). Lapsilla on mahdollisuus lajitella jätteet.	Kriteeri 3 Siirtymät tilanteesta ja tilasta toiseen porrastetaan toimien pienryhmissä. Siirtymätilanteet suunnitellaan ja ennakoidaan niin, että ei ole kiireen tuntua. Esim. toisen ryhmän alta pois. Ennakoidaan siirtymät kertomalla lapsille ajoissa, mitä tulee tapahtumaan. Mietitään etukäteen pienryhmäjako, jotta siirtymät ovat rauhallisia.	Kriteeri 4 Lepoaika Lapsille tarjotaan mahdollisuus rauhoittumiseen ja pysähtymiseen päivän aikana. Lapsen yksilöllisistä käytänteistä keskustellaan vanhempien kanssa. Lepoaikaan liittyy pedagoginen ulottuvuus, mm. kirjallisuus (pitkäjaksoiset sadut) ja musiikki. Lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus on lempeää ja sensitiivisistä, hiljainen hetki esim. nukkumaan mennessä käytetään hyödyksi.	Kriteeri 5 Pukemistilanne Pukemistilanteissa sanoitetaan ja kuvin näytetään lapselle, miten toimitaan ja missä järjestyksessä. Lepoaika/pukemistilanne vessakäynnit: Huomioidaan lapsen fyysinen ”koskemattomuus” (esim. lapsi ei halua riisuutua toisten nähden tai tarvitse yksilöllistä rauhaa vessakäyntiä varten).
Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät

Indikaattori 5. Lapsen yksilöllinen tuen tarve tunnustetaan. Henkilöstö arvioi tuen tarvetta yhdessä huoltajien kanssa ja lapselle järjestään tarvittaessa tarkoituksenmukaista tukea monialaisessa yhteistyössä.

Kriteeri 1 Jokaisen lapsen vasussa olevat tavoitteet ja toimintatavat ovat henkilökunnan tiedossa.	Kriteeri 2 Lasta tuetaan heti tuen tarpeen ilmettyä. Jokaisen lapsen vasussa on tavoite ja toimenpiteet, jotka ovat henkilökunnan tiedossa ja niihin sitoudutaan.	Kriteeri 3 Ryhmän pedagogiseen suunnitelmaan on kirjattu lasten vasujen tavoitteet ja toimenpiteet ja toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan niiden pohjalta. Toimenpiteet mietitään yhdessä ja ne ovat jokaisen työntekijän tiedossa.	Kriteeri 4 Varhaiskasvatuksen tiimi tukee lasta heti tuen tarpeen ilmettyä.	Kriteeri 5 Varhaiskasvatuksen opettaja tuo lapsen ajankohtaiset tarpeet veon tietoon.
Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät

Indikaattori 6. Henkilöstön ja lasten yhdessä suunnittelema ja rakentama pedagoginen oppimisympäristö kannustaa lapsia leikkimään, liikkumaan, tutkimaan, luomaan ja ilmaisemaan. Oppimisympäristöä arvioidaan ja muokataan säännöllisesti lasten tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaisesti siten, että se haastaa ja innostaa lapsia oppimaan

Kriteeri 1 Lapsilta kysytään mielipiteitä ja toiveita oppimisympäristöstä erilaisin keinoin.	Kriteeri 2 Lapsille annetaan tietoa erilaisista toimintamahdollisuuksista ja erilaisia materiaaleja ja välineitä on lasten saatavilla.	Kriteeri 3 Oppimisympäristö on joustava: se voi muuttua ja elää leikin aikana.	Kriteeri 4 Sukupuolesta riippumatta lapsella on mahdollista leikkiä häntä kiinnostavaa leikkiä.
Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät

Indikaattori 7
Henkilöstö rakentaa päivittäiset siirtymätilanteet joustaviksi ja johdonmukaisiksi siten, että päivän kokonaisuus muodostuu lapsen hyvinvointia ja oppimista tukevaksi

Kriteeri 1 Päivästrukturi ja lapsiryhmien rakenne ja liikkuvuus suunnitellaan etukäteen.	Kriteeri 2 Aikuisten paikka ja tehtävät on suunniteltu etukäteen esim. lukujärjestykseen.	Kriteeri 3 Kuvia käytetään niin, että lapset hahmottavat päivän kulun esim. päivästrukturi ja pienryhmätoiminnan kuvat.	Kriteeri 4 Tiedotetaan suunnitelmien muutoksista työntekijöiden välillä ja ne muistetaan kertoa myös lapsille.
Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät	Arviointimenetelmät

Prosessitekijä 4. Johtaminen pedagogisen toiminnan tasolla / Minna Pajala ja Tuula Plattonen

Indikaattori 1. Varhaiskasvatusyksikön johtaja vastaa yksiköidensä pedagogiikan tavoitteellisesta ja suunnitelmallisesta johtamisesta, arvioinnista sekä henkilöstön työssäoppimisen mahdollistamisesta. Pedagogiikan johtaminen toteutuu varhaiskasvatuksen opettajan tuella ja koko henkilöstöä osallistaen.

Indikaattori 2. Varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla on lapsiryhmän toiminnan suunnittelu, toiminnan tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan arviointi ja kehittäminen. Koko henkilöstö yhdessä suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää.

Kriteeri 1 Toimivat, yhdessä sovitut ja kaikkien tiedossa olevat rakenteet ja sopimukset työskentelyn tueksi.	Kriteeri 2 Osaamisen kehittäminen koko henkilöstön tasapuolinen mahdollisuus ja velvoite.	Kriteeri 3 Pedagogiikan suunnitelmallinen johtaminen yhteistyössä henkilöstön kanssa.
<p>Arvioinnin kohteet: <i>Käytännöt: palautteen antaminen ja vastaanottaminen, tiedottaminen, vuosikellot, puheeksi ottaminen, työvuorosuunnitelmat ja –toteutus.</i></p> <p><i>Työntekijöiden paikka, tehtävät ja vastuut sekä jaetun johtamisen vastuut tiedossa.</i></p> <p><i>Tiimin omat käytännöt, jotka linjassa yksikössä yhteisesti sovittuihin (varhaiskasvatuksen opettaja vastaa)</i></p>	<p>Arvioinnin kohteet: <i>Työyksikössä oleva tieto ohjaavista asiakirjoista ja ohjeistuksista (Vasu, Pesu ym.), kehityskeskustelut, työtehtävien edellyttämä osaaminen ja asiantuntijuus, työskentelyn edellyttämä vuorovaikutusosaaminen (myös sanaton viestintä), toiminnan eettisyys, Tiimikorttien ja muiden arvioinnin ja kehittämisen työkalujen käyttö, tieto kehittämisen painopisteistä, perheiden tilanteisiin ja lasten tarpeisiin vastaaminen/osaaminen ja asiantuntijuus, asiakas- ja henkilöstökyselyjen tulosten ym. hyödyntäminen ja asioihin tarttuminen, työssäoppimisen käytännöt, henkilöstökoulutus, työhohaus, jokaisen työntekijän henkilökohtainen itsensä kehittäminen, yhteinen ja ymmärrettävä kieli.</i></p>	<p>Arvioinnin kohteet: <i>Kuuntelun ja havainnoinnin herkkyys ja tasapuolisuus, vuoropuhelun laatu ja aktiivisuus (henkilöstön, lapset, huoltajat), foorumit työyhteisön/tiimien yhteiselle keskustelulle ja toiminnan arvioinnille, pedagogisen toimintaympäristön rakentaminen ja arviointi, välineistö, moniammatillinen- ja verkostoyhteistyö. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa: lapsiryhmän tarpeisiin vastaaminen ja vasu-yhteistyö huoltajien kanssa tiimissä sovituin tavoin (linjassa yksikössä yhteisesti sovittuihin).</i></p>
<p>Arviointimenetelmät: - itsearviointi, vertaisarviointi, kyselyt, päivittäinen vuoropuhelu, yhteiset työkokoukset.</p>	<p>Arviointimenetelmät: - itsearviointi, vertaisarviointi, kyselyt, päivittäinen vuoropuhelu, yhteiset työkokoukset.</p>	<p>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, vertaisarviointi, kyselyt, päivittäinen vuoropuhelu, yhteiset työkokoukset.</p>

Prosessitekijä 4. Johtaminen pedagogisen toiminnan tasolla / Minna Pajala ja Tuula Plattonen

Indikaattori 1. Varhaiskasvatustyöyksikön johtaja vastaa yksiköidensä pedagogiikan tavoitteellisesta ja suunnitelmallisesta johtamisesta, arvioinnista sekä henkilöstön työssäoppimisen mahdollistamisesta. Pedagogiikan johtaminen toteutuu varhaiskasvatuksen opettajan tuella ja koko henkilöstöä osallistaen.

Indikaattori 2. Varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla on lapsiryhmän toiminnan suunnittelu, toiminnan tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan arviointi ja kehittäminen. Koko henkilöstö yhdessä suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää.

Kriteeri 4

Työhyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen.

Arvioinnin kohteet:

Työskentelyn aktiivisuus hyvän työilmapiirin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi, resurssien riittävyys, ergonomia, oma esimerkki, avoimuus ja rehellisyys, tyhy-toiminta henkilöstöä kuunnellen, napakkuus, ripeys ja osaaminen tarttua asioihin tarpeen mukaan, organisaation tarjoaman tuen käyttö, ikäjohtaminen.

Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa: jokaisen tiimissä työskentelevän tasapuolinen mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa.

Arviointimenetelmät:

- itsearviointi, vertaisarviointi, kyselyt, päivittäinen vuoropuhelu, yhteiset työkokoukset

Kriteeri 5

Johtaja itse.

Arvioinnin kohteet:

Osaamisen ja asiantuntijuuden ajantasaisuus ja riittävyys johtajalla/johtamistiimissä, ymmärrys varhaiskasvatuksen johtamisen vaatavuudesta, sitoutuminen ja motivaatio, palautteen pyytämisen aktiivisuus johtamiseen liittyen, kehittymistarpeisiin vastaaminen, johtajan itsetuntemus ja kyky vastaanottaa palautetta, suhteen luottamuksellisuus henkilöstön ja perheiden kanssa, henkilöstön tunne siitä, että johtaja on saavutettavissa ja vastaa kysymyksiin, toimiva vuoropuhelu ylempien esimiesten kanssa ja heidän pitämisensä ajan tasalla.

Arviointimenetelmät:

- itsearviointi, vertaisarviointi, kyselyt, päivittäinen vuoropuhelu, yhteiset työkokoukset

Indikaattori 1.

Henkilöstö rakentaa myönteisen oppimisympäristön lapsille. Ryhmän ilmapiiri on turvallinen, lämmin, oppimaan innostava ja välittävä.

<p>Kriteeri 1 Aikuinen iloitsee jokaisen lapsen ja aikuisen saapumisesta joka päivä.</p>	<p>Kriteeri 2 Kiusaamiseen puututaan aina</p>	<p>Kriteeri 3 Ryhmässä on avattu, mikä on myönteinen ilmapiiri ja henkilökunnalla on siitä yhteinen näkemys.</p>	<p>Kriteeri 4 Lapsilla on lupa näyttää kaikenlaisia tunteita ja aikuinen tukee niiden käsittelyssä.</p>	<p>Kriteeri 5 Henkilökunta on käynyt arvokeskustelun esim. Tiimikorttien avulla.</p>
<p><i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi, vanhemman ja lapsen kyselyt/haastattelut</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi, vanhemman ja lapsen kyselyt/haastattelut</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>
<p>Kriteeri 6 Aikuinen huolehtii, että ryhmässä on yhteinen kieli</p>	<p>Kriteeri 7 Kiusaamisesta on keskusteltu lasten kanssa.</p>	<p>Kriteeri 8 Aikuinen tukee lapsia ristiriitatilanteiden selvittämisessä ja huolehtii, että ne selvitetään.</p>	<p>Kriteeri 9 Oppimisympäristössä on käytetty kuvia</p>	
<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	

Indikaattori 2. Henkilöstö ja lapset yhdessä muodostavat oppijoiden yhteisön, jossa kaikkien lasten mielekäs osallistuminen toimintaan toteutuu. Henkilöstö tukee lasten ryhmätoimintaa ohjaten ja esimerkkiä antaen.

Kriteeri 1 Henkilökunta osallistuu päivittäin lasten leikkiin ja samalla antaa esimerkkiä lapsille	Kriteeri 2 Ryhmässä on pienryhmätoimintaa	Kriteeri 3 Lapsilta kysytään säännöllisesti, mistä he ovat pitäneet	Kriteeri 4 Lasten haastatteluja toteutetaan säännöllisesti käyttäen useita eri menetelmiä	Kriteeri 5 Lasten haastatteluja toteutetaan useammin kuin vasukeskustelujen yhteydessä.
<i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi ja lasten haastattelut</i>	<i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi ja lasten haastattelut</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>	<i>Arviointimenetelmät:</i>
Kriteeri 6 Lapsille kerrotaan, kun heidän toiveet ovat toteutuneet ja miten ne toteutuivat	Kriteeri 7 Toimintaa dokumentoidaan ja ryhmässä on valittu, mitä pedagogista dokumentointijärjestelmää käytetään.	Kriteeri 8 Aikuinen kysyy lapsilta, miten leikki sujuu	Kriteeri 9 Aikuinen havainnoi lasten leikkiä ja vuorovaikutusta	
<i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi ja lasten haastattelut</i>	<i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi ja lasten haastattelut</i>	<i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi ja lasten haastattelut</i>	<i>Arviointimenetelmät: -itsearviointi, havainnointi ja lasten haastattelut</i>	

Indikaattori 3. Henkilöstö rakentaa ja ohjaa ryhmän toimintakulttuuria systemaattisesti siten, että se edistää, pitää yllä ja kehittää yhteenkuuluvuutta. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokainen lapsi saa kokea olevansa ryhmän jäsen ja tuntee kuuluvansa ryhmään. Henkilöstö tukee lasten monipuolisten kaverisuhteiden muodostumista ja ylläpitämistä.

<p>Kriteeri 1 Jokaisella lapsella on monipuolisia kaverisuhteita.</p>	<p>Kriteeri 2 Jokaisella lapsella on oma lokero tai paikka.</p>	<p>Kriteeri 3 Ryhmässä on lasten kanssa luotu yhteiset pelisäännöt ja niistä on selkeät seuraukset</p>	<p>Kriteeri 4 Säännöistä keskustellaan lasten kanssa ja niiden toteutumista arvioidaan yhdessä heidän kanssaan.</p>
<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>
<p>Kriteeri 5 Säännöistä on myös kuvia esillä.</p>	<p>Kriteeri 6 Ryhmässä on avattu lasten kanssa hyvät vuorovaikutuksen tavat ja aikuinen toimii hyvänä esimerkkinä.</p>	<p>Kriteeri 7 Hyviä vuorovaikutuksen tapoja käsitellään päivittäin lasten kanssa.</p>	<p>Kriteeri 8 Aikuinen sekoittaa välillä lasten leikkiryhmiä.</p>
<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>
<p>Kriteeri 9 Kasvattaja auttaa leikin ja leikkikaverin löytämisessä.</p>	<p>Kriteeri 10 Jokaisen lapsen tuotoksia (esim. piirustukset, valokuvat, askartelut) on esillä.</p>	<p>Kriteeri 11 Ryhmäytymiseen on panostettu erityisen paljon alussa, mutta siihen panostetaan jatkuvasti, pitkin vuotta.</p>	<p>Kriteeri 12 Alkukeskustelu on pidetty kaikkien perheiden kanssa</p>
<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>	<p><i>Arviointimenetelmät:</i></p>

Listassa on mainittuna erilaisia arviointimenetelmiä, joita voi hyödyntää vertaisvuorovaikutuksen ja ryhmän ilmapiiriin arvioinnissa. Jokaiseen indikaattoriin on muodostettu arviointikriteerejä. Osaan on myös merkattu mahdollisia arviointimenetelmiä, joissa voidaan hyödyntää mainitun menetelmän eri variaatioita.

Kaikkien indikaattoreiden perustana:

- pitkäkestoiset vuorovaikutussuhteet
- Aikuisen tulee tuntea ryhmän kaikki lapset
- Jokainen lapsi huomioidaan yksilönä
- Aikuinen on läsnä myös psyykkisesti

Esimerkkejä arviointimenetelmistä, joiden kautta voidaan arvioida vertaisvuorovaikutusta ja ryhmän ilmapiiriä

Lasten haastattelumenetelmiä:

- Kaikki voidaan toteuttaa kahden kesken tai ryhmässä
- Sanallinen keskustelu
- Sadutus
- Hymynaama kuvat
- Peukkumittari
- Helmipurkkiäänestys
- Helmijanaäänestys
- Kuvalliset ilmaisut (lapsi itse piirtää, maalaa yms.)
- Valokuvaus (lapsi kuvaa)
- Kyselylomake yhdessä aikuisen kanssa täytettävänä
- Tarinataikurimenetelmä

Aikuisen itsearviointimenetelmiä:

- Strukturoidut kyselyt
- Avoimet kyselyt
- Havainnollistavat menetelmät, esim. Post it -laput janalle
- Ammatillinen tähti
- Päiväkirjat
- Tiimikeskustelut

Vanhempien haastattelumenetelmiä:

- Avoimet ja strukturoidut kyselyt
- Haastattelut
- Nimettömät laput postilaatikkoon
- Tarrataulut
- Erilaiset janat

Havainnointimenetelmiä:

- Valmiit havainnointilomakkeet
- Vertaishavainnointi
- Ulkopuolinen havainnoitsija
- Videointi ja valokuvaus

Muita menetelmiä:

- Laadunpeili
- Opiskelijalta saatu palaute
- Sosiogrammi

Indikaattori 1. Henkilöstö rakentaa luottamukseen, arvostukseen ja kunnioitukseen perustuvaa ammatillista vuorovaikutusta osana varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria.

<p>Kriteeri 1</p> <p>Arvokeskustelu käydään aina työyhteisön ja ryhmän tasolla. Työyhteisön tasolla vähintään vuosittain ja ryhmän tasolla tarvittaessa. Hyödynnetään tiimikortteja ja esimiehen ohjausta.</p> <p>Määriteltäviä asioita: Miten ymmärretään toisen arvostaminen ja kunnioittaminen, ja miten se toteutuu päivittäin käytännössä? Miten henkilöstön hyvä vuorovaikutus näyttäytyy perheille ja yhteistyötahoille ja mitä se merkitsee?</p>	<p>Kriteeri 2</p> <p>Malli ristiriitoihin puuttumiseen on laadittu: mitä asioiden puheeksi ottamisesta seuraa? Ymmärretään, mitä on rehellinen myönteisyys (ristiriidat ovat osa elämää, mutta elämä ei ole ristiriitojen etsimistä → hyvän huomaaminen).</p>	<p>Kriteeri 3</p> <p>Työyhteisössä mahdollistetaan mentorointiin ja tyhyyn osallistuminen.</p>	<p>Kriteeri 4</p> <p>Jokaisen vastuu hyvästä tiedonkulusta on määritelty ja kirjattu työyhteisössä.</p>
<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>

Indikaattori 2. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tunnistaa eri ammattiryhmien ammatilliset velvollisuudet, osaamisen ja vastuut osana varhaiskasvatustyön kokonaisuutta. Henkilöstö hyödyntää erilaista osaamista varhaiskasvatustyössä ja sen kehittämisessä

<p>Kriteeri 1</p> <p>Työhön sitoudutaan päivittäin jokaisen ammatillista osaamista hyödyntäen ja esille tuoden. Tunnistetaan toisen osaaminen ja voimavarat. Ymmärretään, että jokaisella on vastuu omasta ja toisten hyvinvoinnista. Noudatetaan työelämätaitojen periaatteita.</p>	<p>Kriteeri 2</p> <p>Työyhteisö on määritellyt päätöksenteon rakenteet demokraattisesti kaikkia kuullen. Varmistetaan, että kaikki tietävät työntekijän ja esimiehen oikeudet ja velvollisuudet.</p>	<p>Kriteeri 3</p> <p>Työyhteisössä noudatetaan ajantasaista perehdytysuunnitelmaa. Perehdytys tapahtuu monella tasolla (organisaatio, työyksikkö, tehtäväkuva) ja riittävän pitkäkestoisesti. Vastuu on jokaisella työntekijällä.</p>	<p>Kriteeri 4</p> <p>Vastuualueet on jaettu oikeudenmukaisesti kaikille ammattiryhmille, ja niille on varattu sovittu aika. Huomioidaan SAK-työn ja vastuualueen hoitamisen ero.</p>	<p>Kriteeri 5</p> <p>Tehdään suunnitelma koulutuksiin osallistumisesta tasapuolisesti. Sovitaan myös, kuinka niistä saatu tieto otetaan käyttöön kaikille.</p>
<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>	<p>Arviointimenetelmät:</p>

Indikaattori 3. Henkilöstö tunnistaa omat ja yhteistyötahojen ammatilliset vastuut ja osaamisen sekä hyödyntää niitä monialaisessa yhteistyössä.

Kriteeri 1 Tunnistetaan eri ammattiryhmien tehtäväkuvat, vastuut ja niiden rajat. Ymmärretään, että asiat etenevät usein parhaiten yhteistyössä kaikkien näkemykset huomioiden. Monialaisen yhteistyön sisällöstä ja merkityksestä keskustellaan säännöllisesti työyhteisössä.	Kriteeri 2 Tiedostetaan, että havaintojen tekeminen, niiden jakaminen ja muu pedagoginen dokumentointi hyödyntävät yhteisen ymmärryksen muodostamista ja tavoitteellisuutta.	Kriteeri 3 Koollekutsujalla on vastuu ja velvollisuus kutsua tarvittavat tahot fyysisesti paikalle. Huoltajat nähdään tasavertaisina asiantuntijoina.	Kriteeri 4 Lasten sujuvien siirtymien edistämiseksi noudatetaan sovittuja menetelmiä (Hyvä alku ja reittikartta). Myös lasten siirtymät ryhmistä toiseen on suunniteltu lapsen parasta ajatellen. Siirtymien onnistumista arvioidaan.
Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:

Indikaattori 1. Kasvatusyhteistyön lähtökohtana on lapsen ja hänen huoltajiensa arvostaminen sekä avoin, tasavertainen ja luottamuksellinen suhde. Vuorovaikutuksessa näkyy kunnioitus huoltajien tuntemukseen lapsestaan sekä henkilöstön ammatillinen tieto ja osaaminen.

Kriteeri 1 Lapsi ja perhe otetaan vastaan yksilöllisesti (esim. lapsen päivästä kerrotaan juuri se mitä perheen lapsi on tehnyt ei vaan mitä ryhmä on tehnyt)	Kriteeri 2 Perheelle osoitetaan, että he ovat tervetulleita lapsen varhaiskasvatuspaikkaan (tervehditään, katsotaan silmiin, kysytään mitä kuuluu?)	Kriteeri 3 Henkilöstö kunnioittaa ja ottaa huomioon vanhempien asiantuntijuuden omasta lapsestaan (Kysytään perheiltä lapselle ominaisista tavoista toimia sekä mieltymyksistä).	Kriteeri 4 Perhettä tuetaan kasvatustyössä aktiivisesti ja rakentavasti (Henkilökunnalla on rohkeus, herkkyys ja ammattitaito huomioida vanhemman ja lapsen tunnetiloja, tukea ja kannustaa arjen haasteissa sekä ohjata tarvittaessa muiden palveluiden piiriin)
Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:

Indikaattori 2. Henkilöstön osallisuus varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toimintaan ja arviointiin mahdollistetaan. Erilaisia kasvatusyhteistyön muotoja ja toimintatapoja suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa.

Kriteeri 1 Huoltajien kanssa keskustellaan kullekin perheelle sopivista osallistumisen tavoista. Perheille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatuksen arkeen. (Vasu ja hyvä-alkukeskusteluissa perheillä on valinnan mahdollisuus joko kotona tai varhaiskasvatuspaikassa)	Kriteeri 2 Perheitä kannustetaan tuomaan omaa kulttuurista moninaisuutta esille ja se otetaan osaksi varhaiskasvatuksen arkea voimavaratekijänä	Kriteeri 3 Järjestetään tilaisuuksia (perheillat ja muut yhteiset tapahtumat jne.) tutustua varhaiskasvatuspaikan muihin perheisiin, etenkin lapsen oman ryhmän osalta.
Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät:	Arviointimenetelmät: